

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/76/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2316223209
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniel Ilavský
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2316223209.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Daniela Ilavského a sudcov JUDr. Kataríny Slováčekovej a Mgr. Jozefa Mačeja, v právnej veci žalobkyne: MUDr. N. U., nar. XX.X.XXXX, adresa trvalého pobytu C. Z. XXXX, zast. advokátom: JUDr. Jozef Czibula, adresa sídla Vlčany 84, proti žalovanému: Slovenská republika, zastúpená Okresným úradom Trnava, adresa sídla Trnava, Kollárová 8, o určenie, že žalobkyňa je dedičkou po poručiťke, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Galanta z 10. decembra 2018 č.k. 30C/343/2016-85 takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa p o t v r d z u j e .

II. Žalovaný je povinný nahradiť žalobkyňi trovy odvolacieho konania v rozsahu 100% s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1.1 Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie rozhodol o určení, že žalobkyňa je dedičkou po poručiťke V. F., zomr. dňa XX.X.XXXX, naposledy bytom C. Z. XXX (výrok I.).

1.2.1 Z vykonaného dokazovania mal za dokázané:

Na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 35D/103/2015 je vedené dedičské konanie po poručiťke V. F., nar. XX.X.XXXX, zomr. XX.X.XXXX, naposledy bytom C. Z. XXX. Poručiťka zomrela ako slobodná, bezdetná, rodičia ju predumreli, nemala súrodencov. Poručiťka nezanechala závet.

1.2.2 V čase smrti poručiťka bola vlastníčkou nehnuteľností vedených na LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX v katastrálnom území C. Z., vedených na Okresnom úrade Galanta, katastrálny odbor.

1.2.3 Pohreb poručiťky zabezpečovala žalobkyňa, ktorá tiež uhradila náklady za pohreb vo výške 504,93 eur.

1.2.4 Poručiťka bola ešte za života vypočutá ako svedkyňa - poškodená vo veci vedenej Krajským riaditeľstvom PZ v Trnave, odbor kriminálnej polície, oddelenie vyšetrovanie sp. zn. ČVS:KRP-179/1-VYS-TT-2014 vo veci obzvlášť závažného zločinu podvodu, v dôsledku ktorého dočasne prišla o nehnuteľnosť vedenú na LV č. XXXX, a to rodinný dom. Vo výpovedi v tejto trestnej veci výslovne uviedla „...Som vlastníčkou rodinného domu č. XXX v obci C. Z.. Tento som si postavila v roku 1968 sama a so mnou tu bývali moji rodičia až do ich smrti. Nikdy som nebola vydatá a nemala žiadne deti. Z toho dôvodu som sa rozhodla, že dom darujem dcére mojej sestry z matkinej strany MUDr. N. U., ktorá sa o mňa aj so svojim manželom stará. Toto som im oznámila už minulého roku.“

1.2.5 Žalobkyňa dňa 14.3.2016 písomne čestne prehlásila, že do doby úmrtia nebohej spoločne hospodárili so svojimi príjmami, z čoho uhrádzali režijné náklady, dane, elektrickú energiu, nákupy potravín, nákupy domácich spotrebičov, nábytku, opravárske práce.

1.2.6 Obec C. Z. písomne potvrdila, že žalobkyňa s poručiiteľkou síce nežili v spoločnej domácnosti avšak žalobkyňa sa o poručiiteľku starala a opatrovala ju, spoločne hospodárili s príjmami, viedli spoločnú domácnosť, spoločne zabezpečovali náklady na domácnosť.

1.2.7 V dedičskom konaní po poručiiteľke V. F. vedenom notárom JUDr. Fedorom Klimom boli predložené uvedené čestné prehlásenia (ako aj čestné prehlásenia T. C. a M. W.) svedčiace o tom, že žalobkyňa mala s poručiiteľkou viesť spoločnú domácnosť, ktorú skutočnosť zástupkyňa žalovaného neakceptovala. Súd uznesením č.k. 35D/103/2015-92 zo dňa 2.5.2016 konanie prerušil a uložil žalobkyni povinnosť podať v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti tohto uznesenia žalobu na Okresný súd Galanta o určenie, že žalobkyňa v období posledného jedného roka pred smrťou poručiiteľky s ňou žila v spoločnej domácnosti a z tohto dôvodu sa starala o spoločnú domácnosť.

1.2.8 Svedkovia MUDr. W. L. ako dlhoročná ošetrujúca lekárka poručiiteľky, Ing. M. U. ako manžel žalobkyne, Ing. A. W. ako starosta obce C. Z., svedkovia V. A., M. W. a T. C. ako susedia poručiiteľky všetci zhodne uviedli, že žalobkyňa s poručiiteľkou v čase pred smrťou poručiiteľky viedli spoločnú domácnosť, žalobkyňa spolu s manželom sa o poručiiteľku dlhé roky starali, spoločne hospodárili a zabezpečovali potreby spoločnej domácnosti, žalobkyňa s manželom uhrádzala náklady spojené s domácnosťou poručiiteľky ako aj všetky vnútorné práce v domácnosti, pričom všetky vonkajšie práce okolo domu poručiiteľky zabezpečoval a vykonával manžel žalobkyne. Všetci svedkovia tiež zhodne uviedli, že sama poručiiteľka sa dlhodobo (a to ešte v čase, keď bola vitálna) o žalobkyni vyjadrovala tak, že jej mieni zanechať svoj majetok, označovala ju ako svoju jedinú dedičku.

1.2.9 Z LV č. XXX vyplýva, že poručiiteľka mala údajne v roku 2013 zmluvou previesť vlastníctvo k rodinnému domu súp. č. XXX, v kat. území C. Z., zapísaného na LV č. XXX na osobu menom F. S., na čo bolo začaté vyšetrovanie vo veci obzvlášť závažného zločinu podvodu, pri ktorom poručiiteľka podvodne prišla o svoj majetok. Na základe rozsudku Okresného súdu Galanta č.k. 15C/131/2014-62 zo dňa 5.2.2015 bol vykonaný spätný zápis vlastníckeho práva poručiiteľky k predmetnému majetku. Zápis vlastníckeho práva v prospech poručiiteľky bol zapísaný dňa 27.5.2015. Poručiiteľka približne mesiac po tomto zápise zomrela.

1.3 Vec právne posúdil ako nárok žalobkyne domáhať sa na súde určenia spornej skutočnosti dôležitej pre rozhodnutie o dedičskom práve žalobkyne (že žalobkyňa najmenej po dobu jedného roka pred smrťou poručiiteľky - V. F., zomr. XX.X.XXXX žila s poručiiteľkou v spoločnej domácnosti a z tohto dôvodu sa starali o spoločnú domácnosť), podľa § 194 ods. 1 C.m.p. (zákon č. 151/2016 Z.z. Civilný mimosporový poriadok v znení účinnom od 1. júna 2016, ďalej len „C.m.p.“), § 474 ods. 1 a § 115 O.z. (zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších zmien a doplnení) a dospel k záveru, že v konaní boli splnené podmienky pre to, aby súd spoľahlivo určil, že žalobkyňa je dedičkou po poručiiteľke.

1.4 Na odôvodnenie svojho rozhodnutie uviedol, že poručiiteľka V. F. zomrela dňa XX.X.XXXX ako slobodná, bezdetná, rodičia ju predumreli, súrodencov nemala. Jediná vzdialená príbuzná poručiiteľky bola žalobkyňa, ktorej mienila zanechať svoj majetok pre prípad smrti, pričom k spísaniu závetu nedošlo z toho dôvodu, že poručiiteľka v roku 2013 prišla podvodným spôsobom o majetok a kým súdnou cestou majetok získala späť, zomrela.

1.5 Z výpovede ošetrujúcej lekárky bolo preukázané, že poručiiteľka bola odkázaná na pomoc inej osoby. Po smrti otca poručiiteľky táto žila v spoločnej domácnosti so žalobkyňou, ktorá sa o ňu starala. Žalobkyňa u poručiiteľky prespávala, poručiiteľka sa odmietla presťahovať k žalobkyni z dôvodu vypestovaného citového vzťahu k domu.

1.6 Žalobkyňa s poručiiteľkou nemali spoločný účet, avšak finančne hospodárili spoločne. Náklady poručiiteľky, na ktoré nepostačoval jej dôchodok uhrádzala žalobkyňa spolu so svojim manželom.

1.7 V konaní bolo preukázané, že žalobkyňa s poručiiteľkou žila v spoločnej domácnosti najmenej po dobu jedného roka pred smrťou poručiiteľky, žalobkyňa sa o poručiiteľku dobrovoľne a trvale starala,

spoločne uhrádzali náklady na domácnosť, žalobkyňa zabezpečovala poručiiteľke stravu, ošatenie, opravy a úpravy nehnuteľnosti, a to najmenej od zhoršenia zdravotného stavu poručiiteľky od roku 2013. Preto súd rozhodol o tom, že žalobkyňa je dedičkou po poručiiteľke.

1.8 O trovách konania rozhodol tak, že žalobkyňa priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (výrok II.). Takéto svoje rozhodnutie odôvodnil právne § 262 ods. 1 a § 255 ods.1 a 2 C.s.p. (zákon číslo 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení účinnom od 1. júla 2016) a vecne potrebou priznania žalobkyňa plnej náhrady trov konania pre jej plný úspech v spore.

2.1 Rozsudok v celom rozsahu napadol riadnym a včasným odvolaním žalovaný s návrhom na jeho zmenu tak, že súd rozhodne o tom, že žalobkyňa nie je dedičkou po poručiiteľke V. F., zomr. XX.X.XXXX, naposledy bytom C. Z. XXX, vniac súd prvej inštancie, že tento dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam (že žalobkyňa žila s poručiiteľkou najmenej po dobu jedného roka pred jej smrťou v spoločnej domácnosti, z ktorého dôvodu sa s poručiiteľkou starali o spoločnú domácnosť) a vec aj nesprávne právne posúdil (§ 365 ods. 1 písm. f) a písm. h) C.s.p.), poukazujúc najmä na zmenu postoja žalobkyne v dedičskom konaní po zomrelej V. F., zomrelej XX.X.XXXX, naposledy bytom C. Z. súpisné číslo XXX (keď táto najskôr po spochybnení jej dedičského práva súdnym komisárom prehlásila, že sa dedičského práva nebude domáhať súdnou cestou a akceptuje skutočnosť, že dedičstvo pripadne štátu a neskôr dokladala rôzne čestné prehlásenia a to či už obce C. Z. alebo aj iných osôb, preukazujúc svoje dedičské právo - vyhodnotenú súdnym komisárom a aj súdom ako menej pravdepodobné, ktoré jej malo vzniknúť titulom jej spolužitia s poručiiteľkou), na nezrovnalosti v potvrdeniach obce C. Z. zo 14.3.2016 (predložených žalobkyňou), ktoré mali potvrdzovať jej spolužitie s poručiiteľkou, ďalej na nezrovnalosti tvrdenia žalobkyne uvádzaných v dedičskom konaní, v samotnej žalobe a nakoniec v jej výpovedi pred súdom ohľadom osôb, ktoré mali tvoriť spoločnú domácnosť s poručiiteľkou (kedy najskôr žalobkyňa tvrdila, že spoločnú domácnosť tvorila len ona a poručiiteľka a neskôr pred súdom spolu so svojim manželom prezentovali, že spoločnú domácnosť s poručiiteľkou tvoril aj manžel žalobkyne).

2.2 Ak by poručiiteľka chcela konštituovať dedičské právo žalobkyne k jej majetku mohla tak urobiť sama ešte počas života, nakoľko na to mala dostatok času (rozsudok Okresného súdu Galanta spis. zn. 15C/131/2017, ktorým bola nehnuteľnosť vrátená poručiiteľke nadobudol právoplatnosť 24.3.2015 a spolu s návrhom poručiiteľky bol doručený na katastrálny odbor a 27.4.2015 a zapísaný do listu vlastníctva číslo XXXX, katastrálne územie C. Z. dňa 27.5.2015), čo sa však nestalo. Žiaden zo svedkov v konaní nepotvrdil, že by osobne zabezpečoval, aby nebola poručiiteľka nikdy sama a svedok T. C. vo výpovedi uviedol zámer poručiiteľky, že žalobkyňa bude dedičkou, ešte v čase, keď bola poručiiteľka vitálna, čo je ďalší dôkaz o tom, že poručiiteľka mohla dedičský nárok žalobkyne v upraviť zákonným spôsobom, a to najmä v čase, keď jej to priaznivejší zdravotný stav umožňoval.

2.3 Žalovaný je toho názoru, že poručiiteľka samostatne hospodárila so svojim dôchodkom, osobne v mieste jej trvalého pobytu preberala dôchodok od poštového doručovateľa, uhrádzala režijné náklady - energie na svoju domácnosť poštovými poukážkami vystavenými na jej meno. Dôchodok vo výške 330 eur, ktorý poručiiteľka poberala bol dostačujúci na živobytie poručiiteľky vzhľadom na jej vek a potreby. Žalobkyňa nepreukázala prispievanie sumou 400 eur do spoločnej domácnosti poručiiteľky. Z predložených dokladov nevyplýva, že za života poručiiteľky uhrádzala zo svojich finančných prostriedkov potreby, resp. náklady na domácnosť poručiiteľky. Poručiiteľka odmietla žiť so žalobkyňou. Dedičský nárok žalobkyne bol preukázaný výlučne svedeckými výpovedami svedkov, pričom niet ako vyvrátiť alebo potvrdiť pravdivosť ich výpovedí.

2.4 Žalobkyňa nepreukázala, že žila s poručiiteľkou najmenej po dobu jedného roka pred jej smrťou v jedinej spoločnej domácnosti, a z toho dôvodu sa tiež starala o spoločnú domácnosť. Nepreukázala trvalé spoločenstvo v zmysle spoločného podieľania sa na úhrade nákladov na domácnosť a ich vzájomnú nerozlišovaciu prepojenosť financovania.

3.1 Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej navrhla napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť.

3.2 Sama sa nikdy nevzdala svojho dedičského práva, tak ako to uviedla žalovaná. V dedičskom konaní uviedla len to, že sa nebude súdnou cestou domáhať platnosti závetu. Tiež netvrdila, že spolu s

poručiiteľkou sústavne žili v jednom dome. Nesporne však viedli spoločnú domácnosť, ktorá skutočnosť bola potvrdená výpoveďami svedkov.

3.3 Žalobkyňa považuje za nekorektné tvrdenia žalovanej o tom, že poručiiteľka mohla usporiadať dedičské právo ešte za života. V tejto súvislosti žalobkyňa poukazuje na podlomené zdravie poručiiteľky, vyžadujúce si starostlivosť inej osoby. Za takéhoto stavu považovala žalobkyňa za amorálne žiadať poručiiteľku titulom starostlivosti o ňu a domácnosť o prevod vlastníckeho práva k majetku poručiiteľky.

3.4 Svedkovia vypočutí na pojednávaní jednoznačne potvrdili skutočnosť, že žalobkyňa žila v domácnosti poručiiteľky, starala sa o ňu spoločne so svojim manželom, uhrádzala náklady na domácnosť poručiiteľky, a to najmenej od roku 2013. Tvrdenie o tom, že výška dôchodku mala byť dostačujúca na uhrádzanie potrieb poručiiteľky je zavádzajúce a irelevantné. Počas života poručiiteľky žalobkyňa zabezpečovala tiež všetky úpravy a opravy na dome poručiiteľky výlučne z vlastných prostriedkov, pričom tieto financuje aj po smrti poručiiteľky už takmer 4 roky. Po smrti poručiiteľky žalobkyňa temperuje nehnuteľnosť poručiiteľky, uhrádza dane a poplatky za nehnuteľnosť, uhrádza úpravy a opravy nehnuteľností, stará sa o dvor a záhradu. Naproti tomu žalovaná, ktorá sa pasuje za dediča sa o nehnuteľnosť nestará, nemá vedomosť, kde sa táto nehnuteľnosť nachádza.

4.1 Žalovaná v replike k vyjadreniu žalobkyne zotrvala na skutočnostiach uvedených v odvolaní. Opätovne poukázala na to, že žalobkyňa uviedla, že sa nebude domáhať konania na súde o určenie platnosti závetu a tiež výslovne uviedla, že akceptuje skutočnosť, že dedičstvo po poručiiteľke pripadne štátu ako odúmrt'.

4.2 Predloženie potvrdenia a čestného prehlásenia obce C. Z. žalobkyňou v konaní považuje žalovaná za účelové, keďže v dedičskom konaní nebol uznaný dedičský nárok žalobkyne z titulu závetu. Účelovosťou predloženia uvedených listín sa okresný súd vôbec nezaoberal. Obe vyhlásenia majú totožný text, čo svedčí o tom, že boli vypracované jednou a tou istou osobou.

4.3 Žalobkyňa nepreukázala vedenie spoločnej domácnosti s poručiiteľkou. Žalobkyňa nevedela predložiť doklady preukazujúce uhrádzanie výdavkov na domácnosť poručiiteľky z vlastných prostriedkov.

4.4 K tvrdeniu žalobkyne o tom, že žalovaná sa pasuje za dediča nehnuteľnosti, avšak o nehnuteľnosti sa nestará poukazuje na to, že žalovaný ani žalobkyňa neboli ustanovení do funkcie správcu dedičstva. Súpis hnutel'nych vecí poručiiteľky v spornej nehnuteľnosti nebol vykonaný z podnetu žalobkyne. Žalobkyňa nehnuteľnosť súdnemu komisárovi nesprístupnila.

5.1 Žalobkyňa v duplike navrhla napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Žalobkyňa splnila podmienky v zmysle ust. § 474 ods. 1 O.z., preto bolo správne určenie o tom, že žalobkyňa je dedičkou po poručiiteľke. S vyjadrením žalovanej v replike sa nestotožňuje, považuje ho za účelové.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C.s.p.), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania prípúšťal (§ 355 ods. 1 C.s.p.), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 365 C.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f) a h) C.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 C.s.p.) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 C.s.p.), s prihliadnutím ex offio na prípudné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 C.s.p.), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 C.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 ods. 1 a 2 C.s.p.. Rozsudok odvolacieho súdu bol verejne vyhlásený dňa 31.3.2020.

7. Predmetom konania na Okresnom súde Galanta pod spisovou značkou 30C/343/2016 je žaloba žalobkyne o určenie, že žalobkyňa je dedičkou po poručiiteľke V. F., zomr. XX.X.XXXX. Žalobkyňa dôvodnosť žaloby odvodzovala od skutočností, že v čase jedného roka pred smrťou žila v spoločnej domácnosti s poručiiteľkou, viedli spoločnú domácnosť, spoločne uhrádzali náklady na domácnosť, preto

je zákonnou dedičkou po poručiiteľke v zmysle § 474 ods. 2 O.z. (t.j. dedička v tzv. tretej zákonnej skupine, pozn. odvolacieho súdu). Súd prvej inštancie žalobe žalobkyne vyhovel a rozhodol o tom, že žalobkyňa je dedičkou po poručiiteľke. Vzhľadom na odvolaciu argumentáciu žalovanej, predmetom odvolacieho konania bolo posúdiť, či súd prvej inštancie vec správne právne posúdil a na základe vykonaného dokazovania vyslovil správny právny záver, že žalobkyňa je dedičkou po poručiiteľke.

8. Podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (1). Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (2).

9. Odvolací súd nemal v tejto veci dôvod, pre ktorý by nemal súhlasiť s podstatou argumentácie použitej súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného postupu. Práve pre správnosť a objektívnu argumentačnú presvedčivosť takto súdom prvej inštancie predostretých dôvodov by tak zásadne postačovalo len konštatovanie správnosti dôvodov súdu prvej inštancie odvolacím súdom s odvolaním sa na ne (§ 387 ods. 2 C.s.p.). Nakoľko tu však bol i nesúhlas žalovaného s takýmito dôvodmi, a tým vyvolaná potreba vysporiadania sa aj s tzv. odvolacími námietkami, pre úplnosť odôvodnenia rozhodnutia odvolací súd považuje za potrebné doplniť nasledovné:

10. Skutkový stav zistený súdom prvej inštancie uvedený v bode 1.2.1 až 1.2.9 tohto rozhodnutia nebol odvolateľom účinne spochybnený a preto bol pre odvolací súd pri jeho rozhodovaní v tejto veci záväzný (§ 383 C.s.p.).

11. Úvodom a pre poriadok odvolací súd poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, kedy tento citoval zákonné ustanovenie § 474 ods. 1 O.z., ktoré upravuje tzv. druhú dedičskú skupinu. V tejto súvislosti je potrebné poukázať, že „spolužijúce osoby“ dedia v druhej dedičskej skupine len za predpokladu, že v tejto skupine dedí aj manžel a rodičia poručiiteľa. Pokiaľ v druhej dedičskej skupine nieť manžela poručiiteľa ani rodičov poručiiteľa, spolužijúca osoba v tejto skupine nemôže dediť samostatne. V takom prípade potom nastupuje v zmysle zásady subsidiarity dedičských skupín dedenie z tretej dedičskej skupiny § 475 ods. 1 O.z., v ktorej už spolužijúca osoba môže dediť aj samostatne, pričom titul spolužijúcej osoby sa primárne odvodzuje z druhej dedičskej skupiny. Možno uzatvoriť, že súd prvej inštancie správne poukázal v závere na to, že žalobkyňa ako spolužijúca osoba poručiiteľky je povolaná dediť v druhej dedičskej skupine tak ako in fine vyplýva z ust. § 474 ods. 1 O.z., de facto však ako jediná dedička môže samostatne dediť až v tretej dedičskej skupine. (Lazar, J. a kolektív, Základy občianskeho práva hmotného, Bratislava IURA EDITION, 2004, s. 388-391, ISBN 80-89047-89-0). Napokon, splnomocnenec žalobkyne vo vyjadrení zo dňa 8.12.2017 (na č.l. 40 spisu) sám uvádza ako titul, z ktorého odvodzuje žalobkyňa svoje dedičské právo práve tretiu zákonnú dedičskú skupinu.

12.1 Podľa § 474 ods. 1 O.z., ak nededia poručiiteľovi potomci, dedí v druhej skupine manžel, poručiiteľovi rodičia a ďalej tí, ktorí žili s poručiiteľom najmenej po dobu jedného roku pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti a ktorí sa z tohto dôvodu starali o spoločnú domácnosť alebo boli odkázaní výživou na poručiiteľa.

12.2 Podľa § 475 ods. 1 O.z., ak nededí manžel ani žiadny z rodičov, dedia v tretej skupine rovnakým dielom poručiiteľovi súrodenci a tí, ktorí žili s poručiiteľom najmenej po dobu jedného roku pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti a ktorí sa z toho dôvodu starali o spoločnú domácnosť alebo boli odkázaní výživou na poručiiteľa.

12.3 Podľa § 115 O.z., domácnosť tvoria fyzické osoby, ktoré spolu trvale žijú a spoločne uhrádzajú náklady na svoje potreby.

13.1 Žalobkyňa ako vzdialená príbuzná poručiiteľky (matka poručiiteľky a babka žalobkyne boli sesternice) odvodzuje svoje právo na nadobudnutie dedičstva po poručiiteľke zo zákonného titulu tzv. spolužijúcej osoby s poručiiteľkou v časovom úseku jedného roka pred smrťou poručiiteľky v zmysle vyššie citovaného ust. § 474 ods. 1 a § 475 ods. 1 O.z.. V konaní bolo nesporne preukázané, že poručiiteľka V. F., nar. XX.X.XXXX, zomr. XX.X.XXXX, naposledy bytom C. Z. XXX zomrela ako slobodná, bezdetná, rodičia aj súrodenci ju predumreli, okrem žalobkyne nemala žiadneho či už bližšieho alebo vzdialeného príbuzného. Žalobkyňa bola jedinou žijúcou príbuznou poručiiteľky. Pokiaľ teda žalobkyňa

tvrdí to, že je zákonnou dedičkou v druhej, event. v tretej dedičskej skupine, bolo potrebné preukázať, existenciu spoločnej domácnosti a spoločné staranie sa o takúto domácnosť.

13.2 Na to, aby určitá fyzická osoba mohla byť súčasťou určitej domácnosti je potrebné splniť zákonné podmienky podľa § 115 O.z., ktorými sú trvalé spolužitie osôb patriacich do spoločnej domácnosti (zároveň s ním musí existovať úmysel trvalého spolužitia s poručiteľom) a spoločná úhrada nákladov domácnosti. Spoločné bývanie sa predpokladá, avšak nie je nevyhnutné. Na to, aby nejaká fyzická osoba mohla byť dedičom po poručiteľovi ako osoba patriaca do jeho spoločnej domácnosti O.z. vyžaduje, aby život dediča v spoločnej domácnosti s poručiteľom trval aspoň po dobu jedného roka pred smrťou poručiteľa, a aby sa takýto dedič z dôvodu spoločnej domácnosti staral o spoločnú domácnosť alebo bol odkázaný výživou na poručiteľa. V danom prípade prichádzala do úvahy prvá podmienka, teda aby žalobkyňa tvorila s poručiteľkou spoločnú domácnosť a z dôvodu existencie spoločnej domácnosti sa o ňu spoločne starali.

13.3 Starostlivosť o spoločnú domácnosť predpokladá, že spolužijúca osoba svojou osobnou činnosťou, finančne, či akýmkoľvek iným spôsobom prispieva na udržiavanie tejto domácnosti, teda že jej udržiavanie je motívom tejto jej činnosti. Ide napr. o zaobstaranie domácich prác, udržiavanie poriadku v domácnosti, príprava jedla, poskytovanie prostriedkov na uhrádzanie potrieb spoločnej domácnosti. Pritom pri spoločnej domácnosti v zmysle ustanovenia § 115 Obč. zák. sa spravidla vyžaduje spoločné bývanie, avšak ako bolo uvedené vyššie, nie je podmienkou. Tento záver je plne totožný aj so závermi uznesenia NS ČR sp. zn. 21Cdo 292/2013, podľa ktorého „...spolužitie v spoločnej domácnosti je možné aj vtedy, ak jej členovia bývajú vo viacerých (samostatných) bytoch, ak spolu žijú trvale a ak spoločne uhrádzajú náklady na svoje potreby.“, ktorý záver si osvojili ak všeobecné súdy SR (viď tiež Občiansky zákonník pre prax - komentár s judikatúrou NS SR, NS ČR, ESD, ESLP, vydanie I., EUROUNION, 2015, s. 887-889). Pod pojmom uhrádzanie spoločných potrieb treba rozumieť potreby, ktorých uhrádzanie sa týka potrieb na chod spoločnej domácnosti, napr. náklady na stravu, bývanie, ošatenie, hygienické pomôcky, spoločné úhrady na nepredvídané výdavky.

14. Odvolací súd nemal ani najmenšie pochybnosti o pravdivosti tvrdení žalobkyne o tom, že s poručiteľkou žili v spoločnej domácnosti pred smrťou poručiteľky najmenej po dobu jedného roka a že žalobkyňa sa z tohto titulu o ich spoločnú domácnosť ako aj o samotnú poručiteľku starala a podieľala sa na úhrade nákladov na spoločnú domácnosť. V konaní bolo vypočutých niekoľko svedkov, pričom všetci zhodne potvrdili skutočnosť, že žalobkyňa bola denne prítomná v dome poručiteľky, ktorej pomáhala s nákupmi, bežnými prácami v domácnosti, zabezpečovala poručiteľke stravu, pranie bielizne, upratovanie, nákup liekov. Žalobkyňa u poručiteľky denne prespávala, nakoľko táto trpela svalovým ochorením a bola odkázaná na pomoc inej osoby, čo dosvedčila aj ošetrujúca lekárka poručiteľky, MUDr. W. L., ktorá navyše uviedla, že vždy keď poručiteľku navštívila, bola u nej aj žalobkyňa, ktorá zabezpečovala chod ich domácnosti. Pokiaľ aj žalobkyňa nemohla byť osobne prítomná, vždy starostlivosť o poručiteľku zabezpečila treťou osobou, napr. manželom žalobkyne, ktorý prespával v dome poručiteľky, deťmi žalobkyne, ktoré sprevádzali poručiteľku na vyšetrenia, susedov poručiteľky, ktorí boli prítomní pri preberaní dôchodku poručiteľkou. Manžel žalobkyne vykonával všetky práce okolo rodinného domu poručiteľky (kosenie trávnik, obhospodarovanie stromov, úprava predzáhradky). Pokiaľ ide o materiálne, t.j. finančné zabezpečenie spoločnej domácnosti s poručiteľkou, žalobkyňa súdu predložila doklady preukazujúce nákup elektrospotrebičov zo svojich prostriedkov do spoločnej domácnosti s poručiteľkou, ktorých pravdivosť nebola spochybnená. Rovnako poručiteľke zakúpila mobilný telefón za tým účelom, aby mohla poručiteľka kontaktovať žalobkyňu alebo jej manžela ako jediné osoby, ktoré sa o ňu starali v prípade potreby. Žalobkyňa tiež predložila doklad o tom, že práve ona hradila pobyt v nemocnici poručiteľky, a to vo výške 300 eur (z čoho jednoznačne vyplýva, že dôchodok, ktorý poberala poručiteľka nepostačoval na úhradu potrieb poručiteľky a spoločnej domácnosti, a dofinancovanie spoločnej domácnosti potom zabezpečovala práve žalobkyňa). Žalobkyňa tiež uhrádzala náklady za pohreb poručiteľky, nehnuteľnosť v ktorej s poručiteľkou viedli spoločnú domácnosť financuje doposiaľ (t.j. aj po smrti poručiteľky), keď mesačne uhrádza náklady spojené s kúrením, vodné a stočné, hradí tiež daň za nehnuteľnosť, financovala opravu strechy nehnuteľnosti v pomerne nemalej čiastke (1.300 eur), stará sa o okolie nehnuteľnosti ako aj zimné vykurovanie, aby nehnuteľnosť nechátrala. O starostlivosti o spoločnú domácnosť svedčia aj žalobkyňou predložené faktúry (č.l. 65 a nasl.), ktoré sú vystavené na meno žalobkyne, pretože práve žalobkyňa zabezpečovala ich úhradu, pričom odberným miestom bola práve spoločná domácnosť s poručiteľkou, a to adresa C. Z. XXX.

15. Z dokazovania vyplynulo, že žalobkyňa ako aj jej manžel poručiťku opatrovali, poskytovali jej nielen fyzickú pomoc, ale aj pomoc v súvislosti s podvodným konaním, v dôsledku ktorého poručiťka dočasne prišla o svoju nehnuteľnosť. V tomto smere poručiťke poskytovali pomoc pri riešení tejto situácie, v konaní pred súdom (tak v trestnom ako aj civilnom konaní), vybavovali potrebné náležitosti pre spätný zápis vlastníckeho práva, komunikáciu so štátnymi inštitúciami. Žalobkyňa konzultovala zdravotný stav poručiťky aj s jej ošetrojúcou lekárkou, poskytovala poručiťke potrebnú pomoc v odkázanosti, čo nesporne svedčí o úmysle viesť spoločnú domácnosť žalobkyne s poručiťkou. V neposlednom rade je dôležitou skutočnosťou aj to, že sama poručiťka v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 3T/75/2015 pre obzvlášť závažný zločin podvodu (v súčasnosti vedenom na tunajšom odvolacom súde pod sp. zn. 5To/93/2018) v procesnom postavení poškodenej vyjadrila svoju vôľu tak, že všetok jej majetok mala zdediť práve žalobkyňa ako jej jediná príbuzná, ktorá sa o ňu starala (zápisnica z vylučku na č.l. 4).

16. Vzhľadom na vyššie uvedené je potom možné jednoznačne konštatovať, že spolužitie poručiťky V. F., zomr. XX.X.XXXX a žalobkyne vykazovalo znaky spoločnej domácnosti, teda že v predmetnej veci išlo o domácnosť tvoriacu fyzickými osobami, ktoré spolu trvale žijú a spoločne uhrádzajú náklady na svoje potreby. Takéto fungovanie spĺňalo definíciu tzv. spotrebného spoločenstva ako pojmového znaku spoločnej domácnosti, v ktorom jeho členovia prispievajú k úhrade spoločných potrieb, ich spolužitie má trvalý charakter a je tu zjavný úmysel žiť v spoločnej domácnosti a vôľa podieľať sa na potrebných výdavkoch. Z vykonaného dokazovania navyše bolo zrejmé, že nešlo len o akúsi príležitostnú pomoc v domácnosti, resp. dočasnú pomoc poručiťke zo strany žalobkyne, ale o trvalé vedenie spoločnej domácnosti a trvalé spoločné hospodárenie, a to minimálne od roku 2013 nepretržite s dennou starostlivosťou žalobkyne o poručiťku.

17. Vyššie uvedenou argumentáciou sú potom vyvrátené všetky podstatné odvolacie argumenty žalovaného, preto odvolací súd plne súhlasí so záverom súdu prvej inštancie. Podstata odvolacej argumentácie žalovaného beztak spočívala len v spochybnení všetkých tvrdení, ktorými počas konania preukazovala svoje dedičské právo žalobkyňa, pričom žalovaný neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by mohli dedičské právo žalobkyne spochybníť.

18.1 Záverom odvolací súd dodáva, že pri rozhodovaní o spornom dedičskom práve (ako je tomu i v tejto veci) je potrebné zohľadniť fakt, že dedičské právo napomáha zachovaniu hodnôt poručiťka pre jeho právnych nástupcov, zvyčajne rodinných príslušníkov, čím je vyjadrená spoločenská funkcia dedičského práva. Základnou funkciou dedičského práva, pokiaľ ide o hmotné zabezpečenie života potomkov je práve posilnenie rodiny prostredníctvom generačného prepojenie, inak povedané, dedičské právo svojim usporiadaním smeruje k posilňovaniu vzájomných vzťahov vnútri rodiny.

18.2 Zákon však rieši aj situáciu, keď po smrti fyzickej osoby niet žiadneho dediča zo zákona ani zo závetu, na ktorého by majetok poručiťka mohol prejsť. V tomto prípade nadobúda dedičstvo štát ako odúmrt' (§ 462 O.z.). Tu je potrebné zdôrazniť, že nejde o dedičské právo štátu, pretože štát nie je z dôvodu odúmrti dedičom. Odvolací súd je však toho názoru (ktorý je zároveň plne v súlade s doktrínalným výkladom dedičského práva a jeho základných funkcií), že v rámci upevňovania rodinných vzťahov je potrebné dať prednosť dedičskému právu príbuzného poručiťka, hoci aj vzdialenejšieho (pravdaže za splnenia zákonných podmienok), pred právom štátu nadobudnúť majetok poručiťka ako odúmrt'. Aj z tohto pohľadu v súhrne so skutočnosťami, ktoré boli v konaní preukázané bolo potrebné uprednostniť v práve zákonného dediča v II. dedičskej skupine (následne ako samostatnú dedičku v III. dedičskej skupine) práve žalobkyňu ako jedinou žujúcu príbuznú poručiťky, pred nadobudnutím majetku poručiťky štátom titulom odúmrtie.

19. S ostatnými námietkami žalovaného sa odvolací súd ako nepodstatnými pre rozhodnutie vo veci nezaoberal, nakoľko podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne).

20. Odvolací súd preto podľa § 387 ods. 1 C.s.p. napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil, keď tento správne v súlade s ustanovením § 255 C.s.p. rozhodol i o náhrade trov konania.

21.1 Žalobkyňa bola v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 C.s.p.) a vznikol jej nárok na náhradu trov konania.

21.2 O nároku na náhradu trov rozhodol odvolací súd podľa ustanovení § 369 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p.

21.3 O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

22. K prijatiu tohto rozhodnutia došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení a § 393 ods. 2 posledná veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je podľa § 421 C.s.p. prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).